

УДК 334.758

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ СТАДІЙ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНОЇ СТРУКТУРИ

*В. Я. Нусінов, д.е.н., професор, Д. В. Колесніков, аспірант,
ДВНЗ «Криворізький національний університет», oafa_ktu@mail.ru*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: систематизації та узагальнення – при визначенні та ідентифікації стадій життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури; діалектичного методу – при розробці критеріїв ідентифікації стадій життєвого циклу; матричного методу – при комплексному дослідженні стадій життєвих циклів вертикально-інтегрованої структури та галузі.

Результати. Обґрунтовано необхідність удосконалення методичних підходів до ідентифікації стадій життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури з урахуванням специфіки її функціонування, впливу розвитку галузі та можливості моделювання змін при переході з однієї стадії життєвого циклу в іншу. Запропоновано виділяти такі стадії життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури: утворення, становлення, розвиток, прискорений розвиток, спад. Розроблено критерії ідентифікації цих стадій: на стадії утворення – введення в експлуатацію виробничі потужності, достатніх для безперебійного виробництва кінцевої продукції; на стадії становлення – забезпечення обсягу виробництва і реалізації кінцевої продукції на рівні, що не перевищує 50% проектної потужності; на стадії прискореного розвитку – нарощування обсягів виробництва і реалізації кінцевої продукції та рівня її рентабельності з прискоренням; на стадії розвитку – підтримання індексу розвитку вертикально-інтегрованої структури більше одиниці впродовж трьох років та наявність часу до настання сировинного спаду; на стадії спаду – наявність сировинного і економічного спаду. Встановлено, що дані стадії не мають певної послідовності у часі, а можуть змінювати одна іншу під впливом процесів вертикальної інтеграції.

Запропоновано проводити ідентифікацію життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури матричним способом з урахуванням розвитку галузі, у якій вона функціонує.

Новизна. Удосконалено методичні підходи до ідентифікації стадій життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури, що ґрунтуються на застосуванні критеріальної оцінки та матриці взаємозв'язку життєвих циклів вертикально-інтегрованої структури і галузі, у якій вона функціонує.

Практична значущість. Отримані результати та пропозиції дозволяють створити методичну базу для практичного вирішення проблеми ідентифікації життєвого циклу вертикально-інтегрованих структур.

Ключові слова: вертикально-інтегрована структура, життєвий цикл, розвиток, спад.

Література

1. Адизес І. Управление жизненным циклом корпорации / И. Адизес. – СПб. : Питер, 2007. – 384 с.

Adizes I. *Upravleniye zhiznennym tsiklom korporatsii* [Management the life cycle of corporation] / I. Adizes. – SPb. : Piter, 2007. – 384 p.

2. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса / В. М. Горбатов. – Х. : ИД «ИНЖЕК», 2006. – 592 с.

Gorbatov V. *Konkurentosposobnost i tsikly razvitiya integrirovanykh struktur biznesa* [Competitiveness and cycles of development of integrated structures of business] / V. Gorbatov – Kh. : ID «Inzhek», 2006. – 592 p.

3. Науменко М. О. Моделювання та організація управління життєвим циклом інтегрованої корпоративної структури / М. О. Науменко, Л. В. Морозова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – №35. – С. 221–224.

Naumenko M. *Modelyuvannya ta organizatsiya upravlinnya zhittevim tsykлом integrovanoi korporativnoi struktury* [Modeling and organization of management of integrated corporate structure a life cycle] / M. Naumenko, L. Morozova // Visnik ekonomiky transportu i promyslovosti. – №35. – 2011. – P. 221–224.

4. Астафьева К. А. Классификация угроз экономической безопасности согласно жизненным циклам компании / А. К. Астафьева // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2011. – №2(26). – С. 66–70.

Astafyeva K. *Klassifikatsiya ugroz ekonomicheskoy bezopasnosti soglasno zhiznennim tsiklam kompanii* [Classification of threats economic security in obedience to the life cycles of company] / K. Astafyeva // Visnyk Krivorizkogo ekonomichnogo instytutu KNEU. – №2(26). – 2011. – P. 66–70.

5. Широкова Г. В. Управление организационными изменениями: Учеб. пос. / Г. В. Широкова. – СПб. : Издат. дом С.- Петерб. гос. ун-та, 2005. – 432 с.

Shirokova G. *Upravlenie organizatsionnymi izmeneniyami: ucheb. pos* [Management organizational changes] / G. Shirokova. – SPb. : Izdat. dom S.-Peterb. gos. un.-ta, 2005. – 432 p.

6. Коваленко О. В. Концепція життєвого циклу підприємства та кризові фактори / О. В. Коваленко // Бізнес-навігатор. – 2010. – №1. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Soc_Gum/Biznes/2010_1.

Kovalenko O. V. *Kontsepsiya zhyttevogo tsyklad pidpriemstva ta kryzovi faktory* [Conception of life cycle of enterprise and crisis factors] / O. V. Kovalenko // *Biznes-navigator*. – №1. – 2010. (http://archive.nbuv.gov.ua/Soc_Gum/Biznes/2010_1).

7. Матюшенко О. І. Життєвий цикл підприємства: сутність, моделі, оцінка / О. І. Матюшенко // *Проблеми економіки*. – 2010. – №4. – С. 82–91

Matyushenko O. *Zhytteviy tsykl pidpriemstva: sutnist, modeli, otsinka* [Life cycle of enterprise: essence, models, estimation] / O. Matyushenko // *Problemi ekonomiki*. – №4. – 2011. – P. 82–91.

8. Коласс Б. Управління фінансовою діяльністю підприємства. Проблеми, концепції, методи / Б. Коласс. – М. : Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 576 с.

Kolass B. *Upravlinnya finansovoyu diyalnistyu pidpriemstva. Problemy, kontsepsiyi, metody* [Management of enterprise financial activity. Problems, conceptions, methods] / B. Kolass. – М. : Finansy, YuNITI, 1997. – 576 p.

9. Верхоглядова Н. І. Аналіз методичних підходів до оцінки стадій життєвого циклу підприємства / Н. І. Верхоглядова, Ю. С. Примуш // *Економічний форум*. – 2012. – №3. – С. 270–276.

Verkhoglyadova N. *Analiz metodichnykh pidkhodiv do otsinky stadiy zhyttevogo tsyklad pidpriemstva* [An analysis of the Methodical approaches is near the estimation of the stages of life cycle of enterprise] / N. Verkhoglyadova, Yu. Primush // *Ekonomicheskiy forum*. – №3. – 2012. – P. 270–276.

10. Ялдин І. В. Передумови виникнення та сутність поняття «інтегрована структура бізнесу» / І. В. Ялдин // *Проблеми економіки*. – 2010. – №2. – С. 61–72.

Yaldin I. *Peredumovy vynyknennya ta sutnist ponyattya «integrovana struktura biznesu»* [Pre-conditions of origin and essence of concept a integrated business structure] / I. Yaldin / *Problemy ekonomiky*. – №2. – 2010. – P. 61–72.